

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет психології
Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Релігієзнавство»

Освітня програма: Філософія
Спеціальність: 033 Філософія
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
філософії, соціології та релігієзнавства
Протокол № 1 від “29” серпня 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Релігієзнавство
Освітня програма	Філософія
Спеціальність	033 Філософія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Освітній рівень	Перший (бакалавр)
Статус дисципліни	Вибіркова
Формат дисципліни	Денна форма навчання (лекції, семінарські заняття)
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/1278
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Курс лекцій з релігієзнавства присвячено цілісному вивченню релігії в її різноманітних проявах, конфесіях, статусах. Виокремлюється історичний аспект вивчення релігії, приділяється увага богословським особливостям релігії, специфіці обряду, впливу релігії на різні сфери життя суспільства, людини. Звертається увага також на існування секуляризованого світогляду в суспільстві.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни: формування системних знань про релігію як духовно-культурний феномен, що має вплив на людину і суспільство; про закономірності розвитку релігій, конфесій, функціонування релігійних організацій.	
4. Загальні та фахові компетентності	
- Здатність вчитися самостійно, розробляти власну траєкторію саморозвитку упродовж навчання в університеті та усього життя, оцінювати прогрес і результати навчання. - Здатність до впевненого, а водночас критичного використання інформаційно-комунікаційних технологій для пошуку, обробки, аналізу, верифікації інформації з різноманітних джерел.	
5. Програмні результати навчання	
- Здатність володіти категоріально-понятійним апаратом дисципліни, хронологією та науковою періодизацією. - Здатність усвідомлювати та інтерпретувати вивчене, аналізувати і систематизувати, порівнювати і формувати й науково аргументувати власну позицію, брати активну участь у дискусіях.	

Здатність застосовувати знання, уміння і навички із дисциплін фундаментальної і професійної підготовки у практичній діяльності.			
6. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		12	
семінарські заняття / практичні		18	
самостійна робота		60	
Тематика курсу			
Тема	Кількість год.		
	Лекції	Семінари	Самостійна робота
Тема 1. Релігієзнавство як наука. Релігія - духовний феномен і предмет дослідження релігієзнавства. Релігія в житті людини і суспільства. Студенти вивчають, вміють пояснити основні питання теми: Розуміти актуальність релігієзнавчого світогляду. Знати релігієзнавчі принципи, керуватись ними у повсякденному житті. Орієнтуватись на джерельну базу й ресурси вивчення релігієзнавства. Сутність і структура релігії. Роль релігії для людини і суспільства. Знати основну класифікацію релігій. Розуміти тези, поняття, проблеми: - Релігія і умови сьогодення; - Духовність в житті людини і суспільства. - Релігійність та її особливості. - Релігійна віра: значення для віруючого. - Способи захисту (відстоювання) релігійної віри. - Молитва - вияв спілкування людини з Богом; значення для людини. - Богослужіння, жертвопринесення в системі релігійної обрядовості. Релігійні символи. - Релігійне навчання в конфесійних організаціях і в школі: проблеми і перспективи. - Атеїзм як вид світогляду. Секуляризація. Релігійний (теологічний) світогляд.	2	2	5

Формувати власний релігієзнавчий світогляд та належне сприйняття людей з різною релігійно-конфесійною приналежністю.			
Тема 2. Політеїстичні та монотеїстичні національні релігії. Юдаїзм – національна монотеїстична релігія. <i>Студенти вивчають, вміють пояснити основні питання теми:</i> Називати та розрізняти національні релігії; вказувати особливості їх віровчення, обрядовості: -Індуїзм – національна релігія Індії. Інші національні релігії Індії (індуїзм; джайнізм, сикхізм). - Конфуціанство - національна релігія Китаю. - Синтоїзм – національна релігія Японії (синтоїзм). - Національні релігії Ірану (зороастризм). - Поняття «авраамічні релігії». - Юдаїзм – монотеїстична національна релігія. - Основи віровчення юдаїзму. Свята і обряди юдаїзму. Напрями, течії юдаїзму. Юдаїзм на сучасному етапі. Розрізняти поняття: «язичництво» і «неоязичництво».	2	2	5
Тема 3. Буддизм – світова релігія: особливості віровчення й обряду. <i>Студенти вивчають, вміють пояснити основні питання теми:</i> - час виникнення і етапи розвитку буддизму; - основи релігійно-філософського вчення Сідхартхи Гаутами; - джерела віровчення буддизму; - морально-етичні настанови буддизму; - напрями і течії буддизму; ламаїзм.	2	2	10

Називати загальні особливості культу і обрядовості у буддизмі; особливості становища буддизму у сучасному світі (зокрема, в Україні).			
Тема 4. Християнство – світова релігія: особливості віровчення й обряду. <i>Студенти вивчають, вміють пояснити основні питання теми:</i> Виникнення та основні етапи розвитку християнства; Основні догмати віровчення християн. Розуміти, що означає «Нікео-Константинопольський символ віри». Сформувати основні знання про Біблію: її структуру, переклади українською мовою. Особливості морально-етичного вчення Нового Завіту. Християнські таїнства та обряд.	2	2	10
Тема 5. Напрями християнства. Православ'я. Католицизм. Протестантизм. <i>Студенти вивчають, вміють пояснити основні питання теми:</i> Знати основні напрями християнства, диференціювати їх. Вселенське православ'я: місце у християнстві. Структура Вселенського православ'я. Основні етапи розвитку православ'я в Україні. Базові проблеми і тенденції розвитку православ'я в Україні. Ватикан – адміністративний центр католицизму. Особливості католицького віровчення й обряду. Меса у католицизмі. Монашество, чернечі ордени у католицизмі. Католицькі святі. Феномен «чудотворні ікони, чудотворні місця». Соціальна	2	4	10

активність католицької церкви. Етапи історії РКЦ в Україні. Ключові етапи історії УГКЦ в Україні. Виникнення протестантизму. Спільні ознаки віровчення і культу в протестантських організаціях. Ранній протестантизм. Пізній протестантизм. Напрями розвитку протестантизму в Україні: лютеранство, баптизм, адвенти́зм, Єгові́зм. Соціальна активність протестантських організацій.			
Тема 6. Іслам – світова релігія: особливості віровчення й обряду. <i>Студенти вивчають, вміють пояснити основні питання теми:</i> Знання про час виникнення ісламу, етапи розвитку; сучасний етап розвитку ісламу. Основи віровчення, традиції і звичаї в ісламі. Обрядовість ісламу. Українські мусульмани: традиції і сучасність. Іслам й ісламізм: диференціація понять. Етика та етикет мусульман. Свята та обряди в ісламі. Іслам як спосіб життя мусульман. Актуальні питання повсякденного життя мусульман.	2	2	10
Тема 7. Актуальні релігієзнавчі питання. <i>Студенти вивчають, вміють пояснити основні питання теми:</i> Помічати, аналізувати, виокремлювати, досліджувати актуальні релігієзнавчі питання, проблеми, теми, що мають місце в повсякденному житті сучасності.		4	10
	12	18	60
7. Теми самостійної роботи студентів			
8. Система оцінювання курсу			

Загальна система оцінювання курсу	При виставленні заліку (мінімум 50 балів, максимум 100 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), здобуті при поточному усному оцінюванні (40 балів), при виконанні тестування (60) під час аудиторних занять. Студент, який не набрав 50 залікових балів за відомістю №1, користується повторним правом отримати допуск на складання заліку за відомістю №2. Третя спроба за відомістю №3 передбачає обов'язкове комп'ютерне тестування.		
Шкала оцінювання: національна та ECTS	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою (для заліку)	
	90 – 100 (A)	відмінно	зараховано
	80 – 89 (B)	добре	
	70 – 79 (C)	добре	
	60 – 69 (D)	задовільно	
	50 - E		
	26 – 49 FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	0-25 F	незадовільно з повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Підсумковий контроль		Залік	
9. Політика курсу			

Академічна доброчесність.

Повага до всіх учасників освітнього процесу;
сприйняття й толерантність до представників різних світоглядів;
забороняється плагіат у підготовці і представленні робіт.

Пропуски занять (відпрацювання).

Відпрацювання пропущених занять через опрацювання матеріалів лекцій, рекомендованої літератури

Виконання завдання пізніше встановленого терміну. Дозволяється, але у зв'язку з поважної причини, підтвердженої документально.

- **Невідповідна поведінка під час заняття.** забороняється зневага до когось з учасників освітнього процесу;
- забороняється некоректні вислови, агресивні прояви поведінки

Додаткові бали: участь у студентських конференціях з дисципліни: 10 б.

10. Рекомендована література

Барабаш О. В., Качурова С. В., Титов В. Д. Релігієзнавство. Підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів / За ред. проф. В. Д. Титова. — Х., 2004. — 272 с. / Режим доступу:

https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI_2009/Religa_2004.pdf

Кучера Т. М. Релігієзнавство [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Т. М.

Кучера — К. : КНЕУ, 2016. — 95 с. // <https://core.ac.uk/download/pdf/197270159.pdf>

Закон України про свободу совісті та релігійні організації № 987-ХІІ / Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/987-12#Text>

Релігієзнавство: Навчальний посібник. 2-ге вид. / За ред. Мозгового Л. І., Бучми О.

В. — К., 2008. — 264 с. / Режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/sk758151.pdf>

Опанасюк В. В. Історія світових релігій. Формування догматики та культу : навч.

посіб. для студ. вищ. навч. закл. — Суми : СумДУ, 2013. — 110 с. //

[https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-](https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/30587/3/History_of_religions.pdf)

[download/123456789/30587/3/History_of_religions.pdf](https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/30587/3/History_of_religions.pdf);jsessionid=1E5802B700C31EA DD02CE2699DBCF34D

Релігієзнавство: Навчально-методичний посібник / Н. І. Гончарова. — Одеса, 2017.

— 116 с. // Режим доступу: <http://dspace.oduvs.edu.ua/bitstream/123456789/672/1/Honcharova%20Religious%20studies.pdf>

Релігійно-інформаційна служба України // <https://risu.ua/>

Стоцький Я. В. Релігієзнавчий словник і хронологія найважливіших дат з історії релігій до курсу «Релігієзнавство». — Тернопіль, 2011. — 56 с. / Режим доступу:

<http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/20566/1/slovnyk.pdf>

Шевченко В. М. Словник-довідник з релігієзнавства. — К. : Наук. думка, 2004. — 560

11. Програмові вимоги

- Розуміти актуальність релігієзнавчого світогляду.
- Релігієзнавчі принципи, їх роль у повсякденному житті людини, суспільства.
- Орієнтуватись на джерельну базу й ресурси вивчення релігієзнавства.
- Сутність і структура релігії. Роль релігії для людини і суспільства.

- Основна класифікація релігій.
- Релігія і умови сьогодення.
- Духовність в житті людини і суспільства.
- Релігійність та її особливості.
- Релігійна віра: значення для віруючого.
- Способи захисту (відстоювання) релігійної віри.
- Молитва - вияв спілкування людини з Богом; значення для людини.
- Богослужіння, жертвопринесення в системі релігійної обрядовості. Релігійні символи.
- Релігійне навчання в конфесійних організаціях і в школі: проблеми і перспективи.
- Атеїзм як вид світогляду. Секуляризація.
- Релігійний (теологічний) світогляд.
- Індуїзм – національна релігія Індії.
- Джайнізм, сикхізм: особливості віровчення.
- Конфуціанство - національна релігія Китаю.
- Синтоїзм – національна релігія Японії
- Національні релігії Ірану (зороастризм).
- Поняття «авраамічні релігії».
- Юдаїзм – монотеїстична національна релігія.
- Основи віровчення юдаїзму. Свята і обряди юдаїзму. Напрями, течії юдаїзму. Юдаїзм на сучасному етапі.
- Розрізнення понять: «язичництво» і «неоязичництво».
- Час виникнення і етапи розвитку буддизму.
- Релігійно-філософське вчення Сідхартхи Гаутами.
- Морально-етичні настанови буддизму.
- Напрями і течії буддизму; ламаїзм.
- Особливості культу і обрядовості у буддизмі;
- Стан буддизму у сучасному світі (зокрема, в Україні).
- Виникнення та основні етапи розвитку християнства.
- Основні догмати віровчення християн.
- Розуміти, що означає «Нікео-Константинопольський символ віри».
- Основні знання про Біблію: структура, переклади українською мовою.
- Особливості морально-етичного вчення Нового Завіту. Християнські таїнства та обряд.
- Знати основні напрями християнства, диференціювати їх.
- Вселенське православ'я: місце у християнстві.
- Структура Вселенського православ'я. Основні етапи розвитку православ'я в Україні. Базові проблеми і тенденції розвитку православ'я в Україні.
- Ватикан – адміністративний центр католицизму.
- Особливості католицького віровчення й обряду. Меса у католицизмі.

- Монашество, чернечі ордени у католицизмі.
- Католицькі святі. Феномен «чудотворні ікони, чудотворні місця». Соціальна активність католицької церкви. Етапи історії РКЦ в Україні. Ключові етапи історії УГКЦ в Україні.
- Виникнення протестантизму.
- Спільні ознаки віровчення і культу в протестантських організаціях. Ранній протестантизм. Пізній протестантизм. Напрями розвитку протестантизму в Україні: лютеранство, баптизм, адвентизм, Єговізм.
- Соціальна активність протестантських організацій.
- Знання про час виникнення ісламу, етапи розвитку; сучасний етап розвитку ісламу.
- Основи віровчення, традиції і звичаї в ісламі. Обрядовість ісламу.
- Українські мусульмани: традиції і сучасність.
- Іслам й ісламизм: диференціація понять.
- Етика та етикет мусульман. Свята та обряди в ісламі.
- Іслам як спосіб життя мусульман. Актуальні питання повсякденного життя мусульман.
- Актуальні релігієзнавчі питання, проблеми, теми, що мають місце в повсякденному житті сучасності.

12. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства. Аудиторія 503; тел.: 59-60-15 Ел. адреса кафедри: kfsr@pnu.edu.ua Сайт кафедри: https://kfsr.pnu.edu.ua/
Викладач	Білоус Світлана Іванівна
Контактна інформація викладача:	svitlana.bilous@pnu.edu.ua

Викладач: Білоус Світлана Іванівна